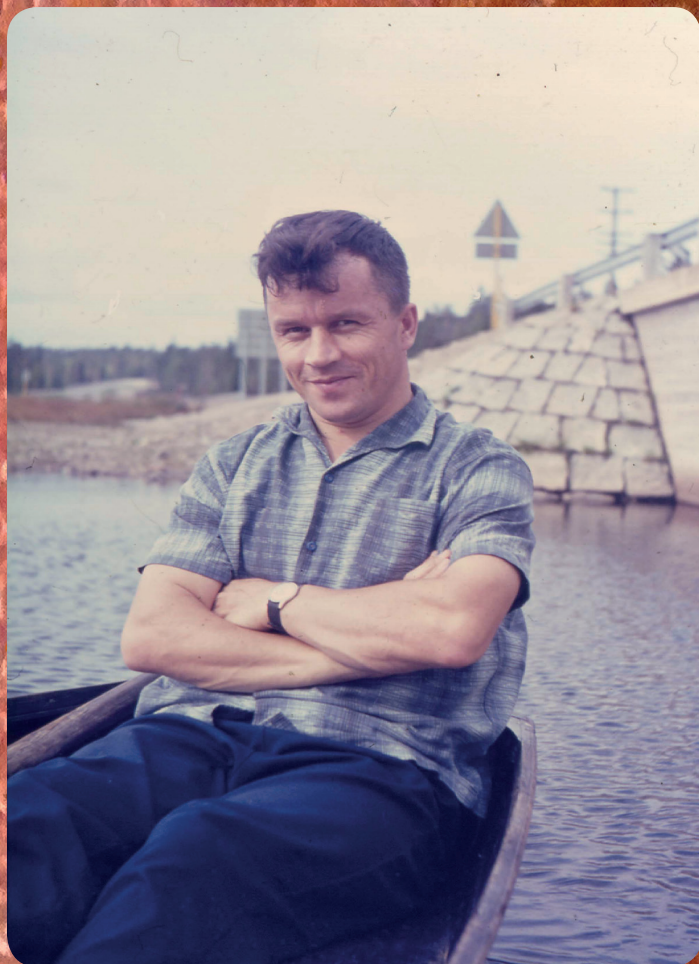

Tauno Juntunen
TAUNON TUOTOKSIA

TEKSTEJÄ VUOSIEN VARSILTA

Tauno Juntunen
TAUNON TUOTOKSIA
Tekstejä vuosien varsilta

Tekstit: *Tauno Juntunen*.

Kuvien valinta, redusointi, kuvankäsittely, kuvatekstit, taitto
sekä tekstien stilisointi ja toimittaminen: *Max Juntunen*.

Valokuvat: Juntusen suvun valokuva-albumit.

Kuvien kokoaminen ja digitoiminen: *Kari & Max Juntunen*.

© 2018 *Tauno & Max Juntunen*.

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa.

Julkaisija / kustantaja: Juntuman Productions, Rovaniemi.

ISBN 978-952-94-1123-8

9 789529 411238

Tauno Juntunen
TAUNON TUOTOKSIA
Tekstejä vuosien varsilta

BoDTM
BOOKS on DEMAND

JUNTUMAN PRODUCTIONS
Y-tunnus 2851456-4

Tauno Juntunen: TAUNON TUOTOKSIA. Tekstejä vuosien varsilta.

Sisältö

Kuvaliite 1

1 MUISTOJA VUOSIEN VARSILTA 1

Tauno tuosta tuli, mies miehevä sukeni ..	1
Paavolan lastentarhassa	2
Käynti Makkolan puolella	3
Tykkäämisiä	4
Reinon käynti lastentarhassa	5
Esiintyminen isolle yleisölle	6
Hevonen nakkasi	7
Nakertaja oli Uusikylä	7
Isä ja poika	9
Hiihtoharrastus	10

Kuvaliite 2 14-15

Renne, ystäväni	16
Retkellä Ärjänsaarella	17
Koulunkäyntiä	18
Sateisina ja pakkaspäivinä	20
Hyvä yritys opiskelemaan laulua	21
Muutto uuteen kotiin	21
Marjamiehet	22
Hengenpelastusta	23
Toivo Muilua muilutettiin	23
Aikeita opettajaksi	24
Liian harvoja tapaamisia	24
Englannin tehtävä	26
Matka Ruotsiin kesällä 1951	27
Näitkö möykkyjä	36
Suoraan Seminaarin toiselle luokalle	37
Jalkapallomuistoja	39
Mestareita tapaamassa	42
Mirafiirin jakopään ketju	43
Taunomaista huumoria	44

Kuvaliite 3 45-46

2 AJATELMIA 47

Onnesta	47
Suhteeni Ilmari Kiantoon	48
Olympia on vaikea sana	48
Politiikka erottaa	48
Politiikka muuttaa katsomuksia	49
Mutta toiset päättävät	49
Naabotin pojat	49
Voi, margariini	50
Runon olemus	50
Nykyruno	50
Jatkuvuus	50

3 JUONTOPUHEITA 51

Aprillipäivän rysäys	51
Toini-Maria Eskonpekan syntymäpäivänä..	52
Kuusen karistajaiset	53
Römpäiltämien juontopuhe	54
Aune Massinen 50-vuotias	56

Irja Moilasen 50-vuotissyntymäpäivänä ..	57
Kummisetä Heikki Turuselle	58

4 KRONIKOITA eli riimiteltyjä muisteluksia 59

Kuopion erotuomarikerho Kajaanissa	59
Kynäryhmä Kontaisella	60
KTV Helsinki – Tallinna -82	61
KTV-osasto 666:n pikkujouluissa	65
Kajaanin erotuomarikerhon pikkujoulu ..	67
Opistolaisyhdistyksen illanvietto	71
Kiovan retki	72
Tietoisku Parikkalaan	74
Kronikka Kajaanille	76
Dagomys-retkellä	78
Vähän Erä ry 20 vuotta	78
Muistelmia maakuntalaulujen säveliin ...	79
Nälkämään marssin sävelellä	79
Keski-Suomen kotiseutulaulun sävelellä	80
Uusmaalaisen laulun sävelellä	80
Satakunnan laulun sävelellä	81
Hämäläisten laulun sävelellä	81
Vaasan marssin sävelellä	81
Kymmenen virran maa -laulun sävelellä	82
Savolaisten laulun sävelellä	83
Karjalaisten laulun sävelellä	83
Maamme-laulun sävelellä	84

Kuvaliite 4 87

5 RUNOSUONI PULPPUILEE 88

Vaalikone valitsemaan	88
Jouluista sanomaa	91
Luukkaan evankeliumi (Luuk. 2:1-20) - kalevalainen runomitta	92
Matteuksen evankeliumi (Matt. 1:28-35) - kalevalainen runomitta	94
Haastattelu – mitä odotat joululta?	95
Lähteensilmä (Kontaisenjärvi Suomussalmella)	96
Pian on kevät - pianon kevät	97
Keväistä pyöräilyä	97
Niilon ruokamatkoilta	98
Heinäkuun säätily	98
Kainuun kesä 1977	98
Heikkoa mua vahvista	99
Lataa akku	99
Hiihtäjän mietteitä	99
Leikkisä kissa	100
Lumihiutale	100
Iso made	100
Isänpäivänä	101
Runon teon vaikeuksista	101
Kautta aikain (nurkkapatriotismia)	102
Tule toki Suomussalmelle	102
Lomalta tultua	103
Kuka ja mikä	103
Hiihdon MM-kisat 1982	104
Ka, niin - kultakellosta kaniin	104
Appi-Ilmarin muistolle	105

Tauno Juntunen: TAUNON TUOTOKSIA. Tekstejä vuosien varsilta.

Veikon muistolle	105
Matkamainos	107
Siistit suomalaiset	107
Urheilurunoutta vapaalla tyylillä	108
Moskovan Olympiakisojen saldoa	109
Unilääke	110
Portaat	110

6 MIELIPITEITÄ JA KANNANOTTOJA 111

Politiikka ja vaalitapa	111
Uusi vaalitapa Suomeen	112
Vaalikeskustelu	113
Kuka on oikeassa?	116
Arvoisat urheilun ystävät	117
Kommentti nollakeskusteluun	119
Piikikkäästi	120
Kainuun läänin pääkaupunki	121
Tamminiemen tulevasta käytöstä	122
Haudan pelastusoperaatio	123
Hiihtotyyli pitäisi arvostella	124
Hyvä Kuningas jalkapallon yleisö	125
Jalkapalloerotuomari	125
Nälkäpäivänä	126
Spedelle kiitos	127
Tupakointi on vain tapa!	127

<i>Kuvaliite 5</i>	130-134
--------------------------	---------

7 JUTTUJA JA TARINOITA 135

Konemestarin kalajuttu	135
Isä ja poika jänsimetsällä	138
Joosepin jotos	140
Kiistaa riistasta	146
Katsastus	147
Terveisiä Kaustisilta	151
Silvian tarina	152
Nasakka Arvi	153
Reväsin on "napavaltimo"	157
Puisevaa meininkiä	157
Kirje Tavalliselle Isälle	158
Pienoisnäytelmä "Uutta aikaa"	160
Lauvantaetanssit	169

<i>Kuvaliite 6</i>	171-172
--------------------------	---------

8 KOULUASIOITA JA LAUSUNTOJA 173

Pesiönlahden koulun historiaa	173
Kirje Kunnanhallitukselle	176
Pesiönlahden koulu Kalevalassa	177
Ystävyysskouluvierailu 1993	181
Epäluottamuslause	183
Koulun marjanpoiminnan oikeutusta ...	184
Koulunjohtajan arkea	184
Lautasen kallistus	185
34 vuotta Pesiönlahdessa	186

<i>Kuvaliite 7</i>	187-188
--------------------------	---------

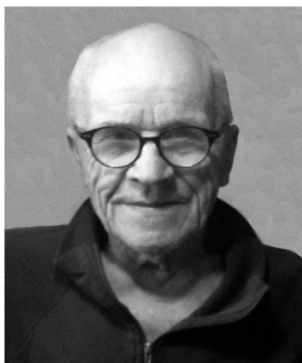
9 VALIKOITUJA KIRJEITÄ 189

Veli Veikko!	189
Aikuinen poikani	190
Siskoseni!	192
Hilkka-sisko hyvä!	194
Parahin serkku Raili!	197
Parahin Raili-serkku!	199
Viipurin matkaaajalle	202
Kirje Timo Karppiselle	204
Rovasti Kusti Korhonen + Kyllikki-rouva	209
Kirje Raili-serkulta Ruotsista ja vastaus siihen	220
Hej, Tauno + Terttu!	220
Tervehdys Ruotsin Raili!	220
Kirje Raililta ja Taunolta toiselle Railille	223
"Pikku-Railin" kirje "Isolle Railille"	223
Tauno kirjoittaa Railin kirjeen jatkoksi .	224
Serkku hyvä siellä Ruotsissa!	225
Toinen kirje Raililta Railille ja Taunon jatko	228
Tervehdys Raili-sisko!	228
Tauno jatkaa kirjettä	228
Serkku hyvä!	231
Serkku-Railille	232
Roza ja Mikko Sergejev	234
Mikko ja Roza Sergejeva	236
Hyvät ystävät siellä Kalevalassa	237
Tervehdys Kalevalaan	240
Terve taas, kalevalaiset ystävät!	243
Kirje Kalevalaan	244
Tervehdys Timo Karppiselle	246
Hei Timo!	248
Tervehdys Timolle	250
Hei taas, Timo!	252
Max-hyvä	255
Siskolle syntymäpäivänä	256
Hyvät ystävät Kalevalassa!	258
Siskolle	260
Esko Valtanen, Sähkö-Diesel, Kajaani ...	261
Esko hyvä	262
Hyvä ystävä Pentti	263
Helga-hyvä tai Marja-hyvä	264
Kirje Kaisa Korhoselle	265
Raili-serkku Hyvä	266
Tervehdys Kari, Kata ja Olli	270
Viljo ja Aune Kyllöselle	272

<i>Kuvaliite 8</i>	274-284
--------------------------	---------

Ärjänsaari (Valse lente) - sanat Tauno Juntunen	285
--	-----

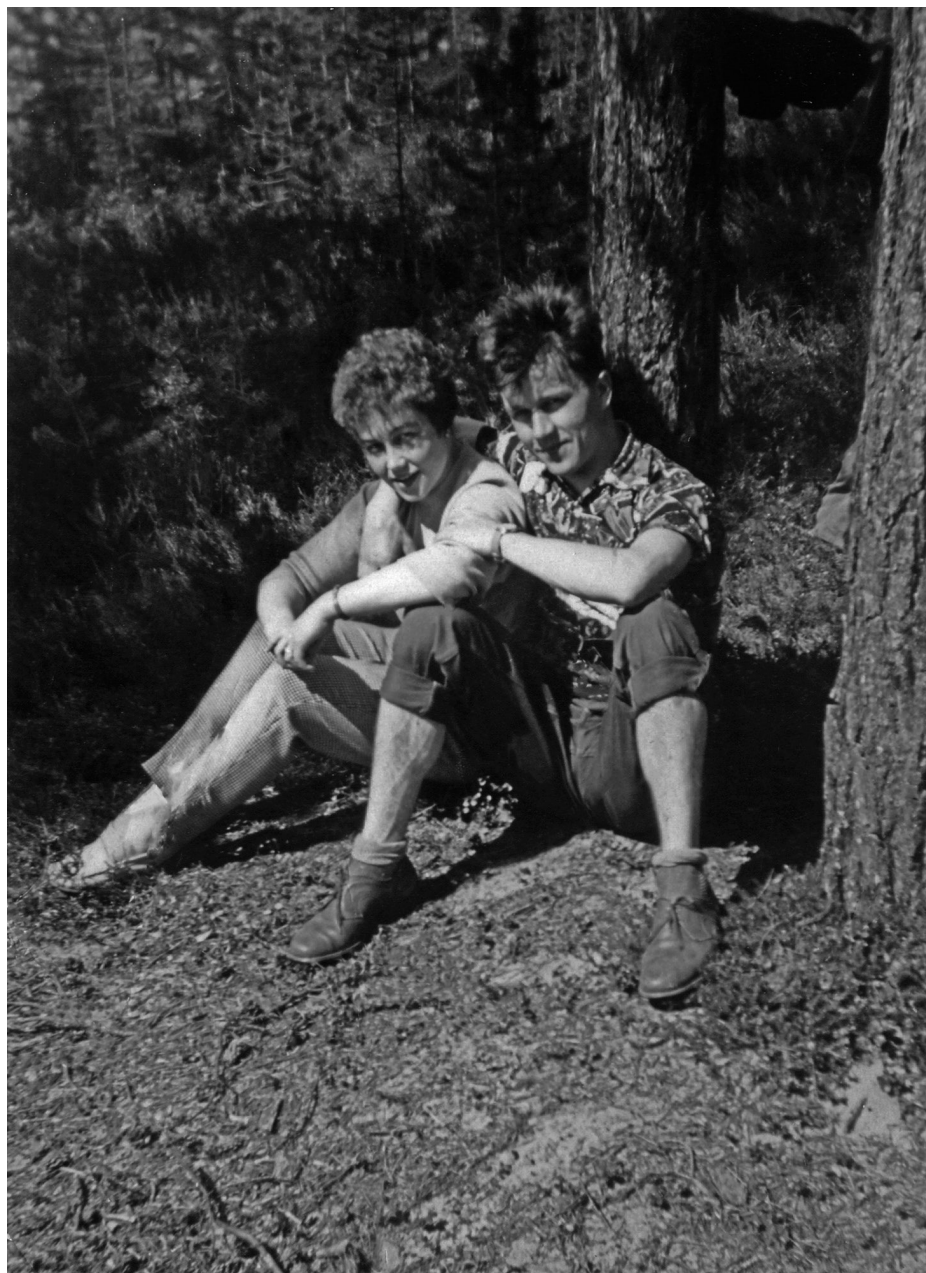
Valokuvat	286-288.
-----------------	----------

Tauno Antero Juntunen, s. 16. 4. 1936.

Vanhempani Anna Sofia (Annikki) Juntunen o.s. Kyllönen (6.6.1907 -19.3.1987) ja Kustaa Edvard (Eetu) Juntunen (24.9.1905 - 25.9.1965).

Kihlapari Terttu ja Tauno Oulujärven Ärjänsaassa kesällä 1958.

Tertun ja Taunon häät 1958.

***Oheisessa yhteiskuvassa ovat myös
Vieno Kyllönen; Veikko, Annikki ja
Edvard sekä Hilikka Juntunen;
Paavo, Kaisu ja Merja Huttunen sekä
Veikko Kyllönen.***

Tauno soittaa Taikayö -häävälssia klarinetillaan ja sulhasen sijaisena hänen serkkunsa Veikko Kyllönen tanssittaa morsianta.

Tuore vihkipari Terttu Hilda Helena, o.s. Hurskainen ja Tauno Antero Juntunen sekä sulhasen vanhemmat Edvard ja Annikki Juntunen 1958.

Terttu ja pojat kuvattuna valkorusujen aikaan mummolassa kesällä 1964.

Pojat ovat nousseet Hakalehdon mummolan "Tarzan-puuhun".

Juntusen veljeksiä on kuvattu 2-vuotiaina: Markku, Kari ja Jukka.

Tässä luultavasti ensimmäisessä minusta otetussa valokuvassa olen äitini Annikin kanssa noin 2 kuukauden iässä.

1 MUISTOJA VUOSIEN VARSILTA

Tauno tuosta tuli, mies miehevä sukeni

Synnyin Sotkamon kirkonkylässä Jalon päivänä 16.4.1936. Äitini Annikin eli Anna Sofian kertoman mukaan tässä hänen toisen lapsensa synnytyksessä oli ollut joitakin vakavia häiriöitä: olimme molemmat meinanneet kuolla!

Selvisimme onneksi kuitenkin kumpikin hengissä. Äiti eli lähes 80-vuotiaaksi, ja itselläni on nyt ikää jo yli 80 vuotta.

Oltuani noin 1,5 vuoden ikäinen muutimme Nakertajaan, jonne isäni oli jo muuttanut jo aiemmin saatuaan työpaikan Kajaanin Uittoyhdistyksestä Rökätin kuljettajana. Rökätti oli moottorivene, jolla hinattiin tukkilauttoja.

Varhaisimmat omat muistoni ajoittuvat talvisodan aikaan. Muistan hyvin, kun olimme sirpalesuojassa seppä Koistisen perunakellarissa. Äitini neuoi vihreää villapaitaa. Toinenkin muistikuva liittyy samaan perheeseen, kun rintamalta tuli tieto perheen pojan, Toivo Koistisen kaatumisesta. Se tieto ja uutinen aina mukavan Toivo-sedän kuolemasta ei jäänyt koskettamatta minuakaan, vaikka olin silloin vasta kolmivuotias.

Järkyttävä uutinen oli myös, kun enoni Veikon ja hänen vaimonsa Vieno Kyllösen talo paloi.

Onneksi tapahtui myös mukavia asioita. Pääsin esimerkiksi lopulta Paavolan lastentarhaan, jonne minua ei aluksi oltu huolittu. Mutta sitten onni potkaisi. Lastentarhan johtajatar Fanni Kotiranta tuli vastaan, kun äitini pyörän tarakalla lauloin reippaasti laulua *Kotikontujen tienoita tervehtien*.

Silloin Fanni-täti kysyi: - Mikäs poika se täällä laulelee?

Äitini vastasi rohkeasti: - Sama poika, jota ei otettu lastentarhaan.

Siihen johtajatar totesi: - No, nyt otetaan.

Näin olin ihan konkreettisesti laulaen selvittänyt tieni minulle mieluisaan laitokseen, jota sain käydä kolme talvea ja oppia siellä monta uutta laulua ja paljon muutakin mukavaa.

Paavolan lastentarhassa

Isäni kävi töissä Kajaanin puutavarayhtiössä. Arvatenkin olin päässyt Paavolan lastentarhaan juuri isäni työpaikan ansiosta. Lastentarha sijaitsi Kajaanijoen varrella, vastapäätä yhtiön tuotantolaitoksia. Niistä saha oli kaikkein läheisimpänä, juuri Paavolan kohdalla.

Paavola oli komea kaksikerroksinen puurakennus, jonka taitekaton alaosat laskeutuivat jyrkästi räystäitä kohti. Ikkunat olivat isot, tosin pienistä ruuduista kokoonpannut. Ensimmäisessä kerroksessa asuivat lastentarhan johtaja Fanni Kotiranta ja keittäjä neiti Tausa. Molemmat olivat neitejä, vai sanoisiko jo ikäneitoja tai vanhojapiikoja, mutta vain neiti Tausaa kutsuttiin neidiksi. Vähän myöhemmin neiti Tausa jäi eläkkeelle ja keittäjäksi tuli Martta-täti. Tämä meni myöhemmin naimisiin Kalle Raskin kanssa, joten eivät sentään kaikki Paavolan työntekijät naimattomina pysyneet.

KPOY:llä eli Kajaanin Puutavaraosakeyhtiöllä oli Ärjänsaaressa lomanviettopaikka yhtiöläisille ja oli myös lastentarha Kajaanijoen varressa heidän lapsilleen. Nykyisin Paavolan lastentarha toimii koiratarhana. Ajat muuttuvat eivätkä aina parempaan suuntaan.

Minä pääsin lastentarhaan nelivuotiaana. Fanni-täti, lastentarhan johtaja osui vastaan äitiäni ja minua Paavolan lähetyvillä. Kuten jo edellä kerroinkin lauloin pontevasti äidin polkupyörän tarakalla istuen laulua ”Kotikontujen tienoita tervehdien”. Vähän aikaisemmin minua ei oltu otettu Tipulaan, joksi lastentarhaa myös kutsuttiin, mutta nyt Fanni-täti minut hyväksyi. Lienen vaikuttanut tarpeeksi isänmaalliselta.

Onneksi reipas lauluni toi pelastuksen ja niin sain käydä toisten joukkoon. Lastentarhassa olosta tykkäsin kovasti. Johtajattaresta, Fanni-tädistä tuli mieliopettajani. En olisi raskinut luopua hänestä vielä kansakouluun siirtyessänikään.

Myöhemmin Reinokin pääsi lastentarhaan, jossa minä kuljin silloin jo kolmatta vuotta. Muistan erään kerran kevättalvella, kun olimme matkalla kotiin. Hyppäsimme kumpikin lankkutieltä upottavaan hankeen. Tuskin olisimme päässeet omin avuin pois, ellei Reinon likka-isä olisi ollut sattumoisin palaamassa töistään ja kiskonut meidät ylös.

Kello lienee tuolloin ollut neljäntoista paikkeilla, jolloin aamulöysiläiset palasivat työvuorostaan tehtaalta. Heidän reittinsä Nakertajaan oli sama kuin meillä ”koululaisillakin”.

Käynti Makkolan puolella

Makkolan lapset asuivat tehtaan takana ja heillä oli saattajatäti. Aluksi lapsia saattoi Jenny Tiilikainen, myöhemmin Irma Tiilikainen. Minäkin olisin halunnut käydä Makkolassa kavereitten kanssa, mutta ei minua usein huolitettu mukaan. Kerran minun kuitenkin onnistui päästä matkaan, kun Makkolassa asunut Tiikkaisen Jussi sai Irma-tädiltä luvan viedä Tauno kotiinsa. Ensin oli kuitenkin saatava hänet vakuutetuksi, että kummankin pojan äidit olivat asiasta tietoisia.

Kajaanijoki oli Ylisoudun kohdalta noin 150 metriä leveä ja se ylitettiin sulan aikaan nimensä mukaisesti soutaen. Molemmiin puolin jokea oli laitureihin kiinnitetty veneitä, joilla joki ylitettiin. Jotta kaikki veneen eivät olisi sortuneet samalle rannalle, oli Ylisoudussa vahti, jonka piti tarvittaessa soutaa matkalaiset yli ja kuljettaa vene takaisin. Talvella joki ylitettiin pitkin siltaa, joka käännettiin kesän ajaksi pitkin rantaa ja ankkuroitiin rantakallioon kiinnitettyihin suuriin rautarenkaisiin. Keväällä silta oli vielä paikoillaan. Sitä myöten minäkin silloin kuljin toisten lasten mukana.

Koska olin oudompi kulkija Makkolan suuntaan, sain olla Irma-tädin käsipuolella. Minulla oli mukana pieni mahakelkka, jolla päivällä oli laskettu Paavolasta Ylisoutuun laskevaa loivaa rinnettä. Suuret tehdasrakennukset näyttivät läheltä entistäkin suuremmilta, varsinkin tehtaan piippu. Täällä jossakin isäkin on työssä, ajattelin.

Lopulta oltiin Makkolassa, ja Jussin kodin kohdalla me kaverukset vilkutimme Irma-tädille. Jussilla oli mielenkiintoisia leikkikaluja. Miellyn erityisesti Jussin ukin tekemään tuohitorveen. Jussi sillä oli oppinut töräyttämäänkin. Minä en saanut ääntä aikaiseksi, vaikka kuinka sitkeästi yritin puhallella torveen.

Jo pitemmän aikaa oli meidän poikien sieraimiin tuntunut Jussin äidin paistamien lettujen tuoksu. Eikä meitä tarvinnut kahdesti káskeä hopeateen juontiin. Melkoinen pino niitä lettuja hupeni meidän ahnaisiin suihin. Osansa lieene ollut maukkaalla mansikkahillolla, jota ei siihen aikaan tarjottukaan jokaisissa lätynmaistajaisissa. Mutta pian oli minun jo aika lähteä kotimatalle. Jussi saatteli tehtaalle asti.

Kun näin pilkekuurin ohi kulkiessani naapurin isännän tutut kasvot, en malttanut olla kysymättä, että mistähän se isä mahtaisi löytyä. Kyllähän Feelis-setä sen tiesi ja auliisti hän neuvoikin: ”Se on tuo iso rakennus tuolla se konepaja. Menet vain siitä päässä olevasta ovesta sisään, niin sieltä se isäsi löytyy.” Huiskautin kiitokseksi kättä ja lähti neuvottua rakennusta kohti.

Konepajan ovelle tultuani koppasin mahakelkan kainalooni ja työnnyin isoon tehdassaliin. Olin kuullut isältä, että tämän työpöytä oli ihan keskellä suurta salia. Helppohan täältä on isä löytää, kun kävelee vain keskikäytävää pitkin. Sain uteliaita silmäyksiä osakseni, kun kelkkaani vetäen tepsuttelin pitkin tehdassalin käytävää. Pyöreimmät taisivat kuitenkin olla isä-Eetun silmät, kun hän näki poikansa.

Kauan en kuitenkaan saanut olla isän työpaikalla, vaan tämä saattoi minut Ylisoutua kohden. ”Olipa hyvä, että mestari ei nähnyt, se ei olisi päästänyt sinua verstaalle”, täsmensi isä, ”menehän nyt kiireesti kotiin, siellä äiti varmaan jo hätäilee.” Kotona minua ei kiitetty eikä moitittu tehdasreissusta, mutta ymmärsin, ettei tehtaalle kovin usein sopinut mennä.

Tykkäämisiä

Kouluiässä tykkäsin yhdestä Ritvasta. Taisi Ritvakin tykätä takaisin, kun lähetti minulle seitsemän joulukorttia samassa koulun joulujuhlassa. Sitä Annikki-äitikin ihmetteli ja kyseli. Yleensä pojat tykkäsivät sievistä tytöistä, jolla oli sievät puvut ja jotka olivat kauniita kasvoiltaan.

Luokkakaverini Eero taas tykkäsi yhdestä Astasta, joka olikin nätti tyttö. Eero kuitenkin munasi itsensä eräillä äitienpäiväjuhlilla. Hänen piti lausua runo ”Oi elämän kevät”, mutta hän oli unohtanut sanat ja kun hän astui yleisön eteen, hän ei muistanutkaan runoa.

Tauno Juntunen

TAUNON TUOTOKSIA
TEKSTEJÄ VUOSIEN VARSILTA

Anteeksi, kun moni nimi unohdukseen jäi,
tarkoitushan se ei ollut, sanon sen nyt näin.
Ehkä sitten seuraavalla kerralla sen näät,
jos vain nytten kiltisti sä odottamaan jäät.
Parempaa ei tällä kertaa aivoistani tuu,
vaikka otsa kurtistuu ja mutrussa on suu.

(Vähän Erä ry 20 vuotta -kronikasta)

Tauno Juntunen (s.1936) on tehnyt elämäntyönsä opettajana ja koulunjohtajana kansa- ja peruskoulussa. Virkatyönsä lisäksi hän on tuottanut tekstejä moniin eri tarkoituksiin.

Hänen kynästään on syntynyt paitsi erilaisia virallisia lausuntoja ja raportteja, myös muistelmia, kronikoita, juhlapuheita, aforismeja, runoja, juontopuheita, mielipidekirjoituksia ja kirjeitä.

Hän on muun muassa muuntanut Luukkaan ja Matteuksen jouluevankeliumit kalevalamittaan ja kehittänyt uuden, entistä tasa-arvoisemman vaalitavan.

JUNTUMAN

PRODUCTIONS

Y-tunnus 2851456-4